

10 Regionaal

Interview van de week

Ouderwetse verpleegster

Miep Smitsloo
miepsmitsloo@planet.nl

Ze ziet er uit als een ouderwetse verpleegkundige, in de goede zin des woord. De Leidse Franny Slingerland heeft een goedlachse, lieve en goedmoedige uitstraling. Ze werkt al bijna veertig jaar in het Willem-Alexander Kinderziekenhuis, onderdeel van het LUMC. Waar ze ooit als twintigjarige leerling-verpleegkundige begon, is ze nu de oudgediende.

Al die jaren verpleegt ze daar chronisch zieke kinderen. Bij chronisch moeten we denken aan diabetes, nier-, long- of stofwisselingsziekten. De cijfers zijn indrukwekkend: volgens Franny telt ons land niet minder dan 400.000 chronisch zieke kinderen, van wie er 80.000 in een ziekenhuis worden behandeld. Sommigen verblijven daar weken of zelfs maanden. Een jaar of zeven geleden bedacht Franny: hoe fijn zou het zijn als er voor hen een troostcadeautje zou zijn? Dat is er voor kinderen met kanker of een hartziekte toch ook?

Met dat idee ging ze aan de slag. Aanvankelijk was het pionieren, maar met dank aan heel wat onbaatzuchtige vrijwilligers, verenigingen en bedrijven staat dat cadeautje, de Franniez, nu als een huis. Het gaat om een verzamelstelsel, vormgegeven door een spiraal met treden. Voor elke ingrijpende behandeling krijgt het kind een sticker, die het aan de trede van de spiraal kan plakken. Elke sticker staat voor een medische ingreep (prik, echo, punctie, scopie, biopsie, sonde, verzin het eens). Zo ontstaat een kleurrijk en tastbaar dagboek van alle behandelingen, een aanknopingspunt om over de ziekte te praten met familie en bekenden. Zo'n 33 ziekenhuizen, thuiszorgorganisaties en medische kinderdagverblijven delen ze al uit onder hun jeugdige patiënten.

Ze kon als kinderverpleegkundige in het LUMC met 35 jaar ervaring achter de kiezen maar niet begrijpen waarom er troostcadeaus bestonden voor kinderen met kanker of hartziekten, maar niet voor chronisch zieke kinderen. De Leidse Franny Slingerland (59) ging zelf aan de slag om die leemte op te vullen. De Franniez worden nu in meer dan dertig Nederlandse ziekenhuizen uitgedeeld en haar kinderfonds viert nu het eerste lustrum.

'Het is alles waard als je een gezond kind mag hebben'

Verpleegkundige want ...

„Ik wist al heel jong dat ik in de zorg wilde. Aanvankelijk ging ik de opleiding voor ziekenverzorging doen bij het Rotterdamsch Ziekenhuis met lichamelijk beperkte kinderen. Toen ik die had gedaan, dacht ik: verpleegkunde A, jeetje, ook leuk, die opleiding doe ik erbij. Eenmaal in het LUMC werkend ben ik er de kinderaantekening bij gaan doen en zo kwam ik als 24-jarige op de afdeling terecht van wat nu het Willem-Alexander Kinderziekenhuis is, als onderdeel van het LUMC. Ik had van tevoren niet verwacht dat kinderen me zouden mogen, omdat ik een vrij donkere stem heb. Al snel kwam ik erachter dat ze me wel degelijk aardig vonden, dat ze me misten als ik een vrije dag had. Dat vond ik eigenlijk heel verrassend. Mijn onzekerheid kwam voort uit het slechte zelfbeeld dat ik in die tijd had.“

Ouders verdwalen

„Al die jaren ben ik in het ziekenhuis blijven werken. Ik ben ouder, vaak de oudste onder de collega's. Het werk blijft mooi. Je bent een bakken voor ouders, met de rugzak aan kennis die je in veertig jaar hebt opgebouwd. De nieuwe ouder verwacht nogal wat, ze willen alles over de ziekte van hun kind lezen, weten en beredeneren. Ze zoeken het hele internet af. En wat gebeurt er dan? Ze verdwalen. Ik ben voor hen een hekje, ze kunnen zich een beetje aan me vasthouden. Het is belangrijk dat je duidelijk bent naar de ouders. Ik houd van rust, regelmaat en duidelijkheid. Maar ik ben echt lief voor de kinderen – al is het stom om dat van jezelf te zeggen.“

Zwaar werk?

„Het is niet alleen kommer en kwel op onze afdeling hoor. Er is zoveel humor! We lachen heel wat met de kinderen en hun ouders en met collega's. Humor helpt, het relativiseert. Niet dat we alles weg lachen, er blijven genoeg moeilijke momenten over.“

Franny Slingerland met haar uitvinding, het troostcadeautje Franniez, dat nu in ruim dertig ziekenhuizen wordt uitgedeeld.

Mijn zelfbeeld is inmiddels ook een stuk beter geworden. Dat is het voordeel van ouder worden: je hoeft niet meer zo nodig door iedereen aardig gevonden te worden, je steekt je mening niet meer onder stoelen of banken.“

Administratie?

„Het nare van de zorg is dat er tegenwoordig zoveel vinkjes gezet moeten worden, al die administratie is killing. Daar hebben wij in het ziekenhuis natuurlijk ook last van. Toevallig hebben we bij ons op de afdeling een rustige periode achter de rug. Dan heb je tijd om een spelletje met een kind te spelen of voor een uitvoerig gesprek met de ouders, voor je studenten en voor verdieping in je werk. Ook belangrijk. Je moet bij kinderen niet alleen maar met nare acties als wondverzorging of een prik bezig zijn.“

Huilbaby's

„Er zijn in Nederland 400.000 chronisch zieke kinderen, nog los van de kinderen die kanker of iets aan hun hart hebben. Bij het woord chronisch moet je denken aan kinderen met stofwisselingsziekten, nierziekten en longziekten. Op onze afdeling verplegen we ernstige infectie. Maar er liggen ook gewone huilbaby's. Jazeker kunnen we dat vele en langdurige huilen doorbreken. Ouders van huilbaby's zijn na een tijdje vaak op, ze willen alle ballen hoog houden, dan komen ze in een

neerwaartse spiraal terecht. Hun spanning slaat over op de baby, die helemaal overprikkeld is geraakt. Je moet natuurlijk wel eerst in kaart brengen of er medisch echt niets mis is. Maar soms is alles goed en maakt rust en regelmaat – daar heb je ze weer – alles uit. We krijgen soms van ouders te horen: kunnen jullie toveren? Ja, soms.“

Aparte tak

„Een kinderafdeling van een ziekenhuis is een andere tak van sport. Een kind verzorg je nooit alleen, je hebt altijd met de ouders te maken. Ik leer de beginnende verpleegkundigen altijd dat ze hier het dierbaarste verzorgen wat mensen hebben, en dat ze daar heel goed voor moeten zorgen. Ouders laten hun kind in goed vertrouwen bij jou achter.“

Franniez

„Voor kinderen met kanker is er een verzamelsysteem met kralen, de Kanjerketting. De Hartstichting is ooit begonnen met de Tikkiering, die kinderen krijgen als ze iets aan hun hart hebben om hun ziekte te helpen verwerken. Maar voor chronisch zieke kinderen was er niks. Ja, ze mochten een keertje grabbelen, dat was het. Een jaar of zes geleden had ik het daar met Hennie en Frankje, mijn twee collega's over, die er hetzelfde in stonden. Spontaan ben ik zeven academische ziekenhuizen gaan bellen met: hebben jullie soms een troostcadeautje voor die categorie patiëntjes? Je wilt het wiel niet opnieuw uitvinden. Maar nee, ook

Verpleegkundige bedenkt 'troostcadeautjes' voor zieke kinderen

zij hadden niks. Ik heb nog geprobeerd om aan te haken bij de Hartstichting en de VOKK, de vereniging van ouders met kinderen met kanker, maar ze wilden allebei niet samenwerken. Kortzichtig hè?“

'Maar verpleegster'

„Wij hadden het Willem-Alexander Kinderfonds, daar ben ik gaan praten in het vertrouwen van de ouders met kanker, maar ze wilden allebei niet samenwerken. Kortzichtig hè?“

'Maar verpleegster'

„Wij hadden het Willem-Alexander Kinderfonds, daar ben ik gaan praten in het vertrouwen van de ouders met kanker, maar ze wilden allebei niet samenwerken. Kortzichtig hè?“

het bruggetje. Kinderen krijgen voor elke ingrijpende behandeling een sticker, die ze op de spiraal kunnen plakken en waardoor een soort dagboek ontstaat van wat ze meemaken.“

Tropenjaren

„We hadden in die begintijd niks. Geen geld, helemaal niks. De eerste drie jaar is Franniez een soort troentje geweest. Met een heel klein koppeltje moesten we veel realiseren. Een ontwerp voor de spiraal maken, een website bouwen, geld genereren, folders schrijven, bedrijven aanschrijven of ze ons wilden sponsoren. En ziekenhuizen bellen of ze wilden meedoen.“

Het was een tropentijd, maar anderszinds kregen we ook heel veel goodwill. De gunfactor was en is heel groot. Superlief. Anders kom je er ook niet. Het ene bedrijf hielp ons aan een logo voor de stichting, een ander werkte dat tegen gereduceerd tarief weer uit. Toevallig kwamen er allerlei mensen op mijn pad die me met van alles gratis wilden helpen, zoals Walter, een 3D-ontwerper, die meedacht over de uitwerking van de spiraal. Hij is bij onze stichting nog steeds een duizendpoot.“

'Niet voor mezelf'

„Een bevriend notaris maakte onze stichtingsakte gratis. Zo'n gek idee! Vormden Bart, Walter en ik ineens een bestuur! Dat kun je niet voorstellen, als je ziet waar ik vandaan kom. Ik bedoel: ik hoop een lief en goed mens te zijn, maar ik ben niet iemand die voorop loopt.“

Het verschil was dat ik niets vroeg voor mezelf, maar voor Franniez! Vijf jaar geleden wilde het LUMC wel als pilotproject dienen. Vlak daarna meldden het academisch ziekenhuis in Maastricht en het Slingeland ziekenhuis in Doetinchem zich. Zo rolde dat pilotproject mooi uit. Ik intussen maar presentaties houden en bellen naar alle andere ziekenhuizen of ze wilden meedoen. In die begintijd was ik altijd met Franniez bezig. Nu heb ik meer hulp en is het ietsje minder druk. Nee, mijn uren tel ik maar niet, haha.“

Knappers

„Tja, hoeveel geld heb je nodig? Ik dacht van tevoren aan iets van 35.000 euro, maar als je dan tot de ontdekking komt dat het maken van een mal voor de spiraal van de Franniez alleen al tien-tot vijftienduizend euro kost? Ik begon me gaandeweg te realiseren dat we vijftig-tot zestigduizend euro nodig hadden voor het ontwerp, de uitvoering, de productie en distributie.“

Dat bedrag hebben we gehaald, door vermogensfondsen aan te schrijven en pr te maken. Laast nog kregen we van de Rally van Hemcar en De Clercq 12.000 euro en vorig jaar was de opbrengst van de Ladies Run voor Franniez: tienduizend euro. Kijk, dat zijn bedragen waar we stil van worden en heel blij mee zijn. Subsidie krijgen we niet. Het is telkens weer de kunst om genoeg geld te genereren om de boel draaiende te

FOTO TACO VAN DER ES

Regionaal **11**

Interview van de week

Paspoort

Naam: Franny Slingerland
Leeftijd: 59 jaar
Woonplaats: Leiden (geboren en getogen)
Opleiding: ziekenverzorging, Inservice Verpleegkunde A. Kinderspecialisatie
Beroep: senior kinderverpleegkundige op afdeling Bos, het Willem-Alexander Kinderziekenhuis/ LUMC
Maatschappelijk: initiatiefnemer stichting Kinderfonds Franniez, een verzamelstelsel voor chronisch zieke kinderen, zie www.franniez.nl
Burgerlijke staat: latrelatie, dochter Marleen (30), zoons Bart (28) en Bram (24)

houden.“

Franniez gratis

„We maken nergens kosten voor, mijn woonhuis is kantoor, geen van de vrijwilligers krijgt betaald. Het is zó goed als je tegen mensen kunt zeggen dat je geen personeelskosten hebt.“

We rekenen de ouders geen geld voor de Franniez-spiraal. 35 euro kost? Ziekenhuizen geven ook geen vergoeding. De meeste hebben er geen geld voor, of het geld er niet voor over. We krijgen soms een gift van vrienden van een ziekenhuis omdat ze zien dat wat wij doen iets toevoegt. Inmiddels zijn de spiralen in 33 ziekenhuizen, medische kinderdagverblijven en thuiszorgorganisaties verkrijgbaar. Als je je dat realiseert, is het best wel knap, want we zijn die cadeautjes pas drie en een half jaar aan het uitdelen. Ik hoop dat dat getal over tien jaar op 75 zit.“

Waardering?

„Of ik genoeg waardering krijg? Daar doe ik het niet voor, maar: ja, die krijgen we zowel van kinderen, ouders als collega's. Die reacties zorgen er voor dat je telkens nog weer een stapje harder gaat. Je krijgt brieven en mailtjes wat de Franniez met ouders en kinderen doet. Echt supergaaf. Ik word er zó blij van als mensen schrijven dat hun kind met zijn spiraal anders, positiever naar het ziekenhuis gaat. Ze voelen de Franniez als een steuntje in de rug, het geeft ze een beetje moed bij lange ziekenhuisopnames. Dáárvoor doe je het.“

Dankbaarheid

„Door mijn werk heb ik me natuurlijk altijd gerealiseerd al hoe bijzonder het is als je gezonde kinderen hebt. Toen ik jong en zwanger was, dacht ik: o mijn hemel! Ik zag in het LUMC alleen maar zieke kinderen. Terwijl dat natuurlijk geen normale afspiegeling van de maatschappij is. Maar het is alles waard als je een gezond kind mag hebben.“